

Kế toán quản trị chi phí du lịch Kinh nghiệm quốc tế và bài học cho các doanh nghiệp du lịch Quảng Ninh

 Ths. Lê Thanh Bằng*

Nhận: 05/10/2019

Biên tập: 15/10/2019

Duyệt đăng: 25/10/2019

Trong quy hoạch phát triển kinh tế - xã hội địa phương, tỉnh Quảng Ninh đặt mục tiêu đưa du lịch thành ngành kinh tế mũi nhọn, với hệ thống hạ tầng hiện đại. Để thực hiện mục tiêu đó, nâng cao hiệu quả sử dụng nguồn lực, nâng cao khả năng cạnh tranh của các công ty du lịch tại Quảng Ninh là một nhu cầu cấp thiết.

Bài viết nghiên cứu kế toán quản trị chi phí tại các doanh nghiệp du lịch (doanh nghiệp kinh doanh khách sạn) tại Thổ Nhĩ Kỳ, Ấn Độ, từ đó rút ra bài học kinh nghiệm cho các doanh nghiệp kinh doanh du lịch tại Quảng Ninh.

Từ khóa: Kế toán quản trị chi phí, hiện đại, truyền thống, du lịch, khách sạn

Kế toán quản trị chi phí du lịch ở một số quốc gia

Tại Thổ Nhĩ Kỳ:

Tại Thổ Nhĩ Kỳ, kế toán quản trị chi phí (KTQTCP) tại các doanh nghiệp (DN) kinh doanh khách sạn được áp dụng phổ biến tại các khách sạn dạng chuỗi hơn là các khách sạn độc lập, đơn lẻ. Tuy nhiên, để phục vụ mục tiêu chiến lược, các mô hình kinh doanh khách sạn chuỗi và đơn lẻ đều gia tăng sử dụng các công cụ quản trị chi phí.

Các nhà quản trị nhận thấy rằng, các công cụ KTQT truyền thống không đủ phục vụ nhu cầu thông tin phục vụ cho việc ra quyết định, họ cần các công cụ KTQT hiện đại (bao gồm: ABC – Chi phí dựa trên cơ sở hoạt động, ABD – Chi phí hoạt động trên cơ sở dự toán, Life Cycle Costing - LCC- chi phí dựa trên vòng đời của sản phẩm, Target Costing - Chi phí mục tiêu, Benchmarking - điểm chuẩn, Balanced Scorecard- Thẻ điểm cân bằng, Value Chain Analysis - Phân

tích chuỗi giá trị, Transfer Pricing - Chuyển giá, Kaizen Costing - Cải tiến liên tục...) để quyết định kinh doanh đưa ra chất lượng tốt hơn, nhằm phục vụ thị trường và khách hàng của mình ngày càng tốt hơn. Bên cạnh đó, các thông tin phi tài chính (ví dụ tỷ lệ phòng có khách, mối liên hệ giữa tỷ lệ khách hàng tiếp tục sử dụng hàng hóa dịch vụ và lợi nhuận...) đóng vai trò ngày càng quan trọng giúp các nhà quản trị lập kế hoạch, kiểm soát và cắt giảm chi phí...

Về thực trạng áp dụng KTQTCP, qua mẫu khảo sát khách sạn 4 sao và 5 sao, kết quả nghiên cứu cho thấy các công cụ KTQT truyền thống mức độ sử dụng khác nhau: lập dự toán (100%), phân tích tài chính (81%) và phân tích lợi nhuận đầu tư (76%); các công cụ KTQTCP truyền thống mức sử dụng thấp hơn 50%: chi phí tiêu chuẩn (42,9%), điểm hòa vốn (31,8%), phân tích chênh lệch (23,8%), phương án thay thế (14,3%).

Các kỹ thuật KTQT hiện đại chỉ có 31,8% nhà quản lý thường xuyên sử dụng. Các công cụ KTQT hiện đại (ABD, LCC, Transfer Pricing) hoàn toàn không được sử dụng. Đối với các nhà quản trị sau khi biết được lợi ích của các công cụ KTQT hiện đại như nâng cao lợi nhuận, năng suất, phát triển bền vững, lập dự toán, tính toán chi phí, định giá đánh giá hoạt động, sức cạnh tranh tốt hơn, đa số các nhà quản trị đều đưa ra quan điểm để tồn tại và phát triển các công cụ KTQT hiện đại nhất định phải được sử dụng.

Tại Ấn Độ:

Các nhà quản lý DN kinh doanh khách sạn tại Ấn Độ cho rằng, một trong những đổi mới quan trọng trong KTQTCP là phương pháp ABC được áp dụng, phương pháp này giúp các nhà quản trị nâng cao chất lượng quản trị chi phí như: phân bổ chi phí chính xác hơn, phân tích lợi nhuận/khách hàng tốt hơn, cắt giảm chi phí. Kết quả khảo sát cho thấy 60% đồng ý rằng phương pháp ABC là phương pháp tiếp cận chính xác và hiệu quả (2012). Cũng nghiên cứu về phương pháp ABC, trong khảo sát 2007, Pavlatos and Paggios cho kết quả 23,5% các nhà quản lý sử dụng phương pháp ABC. Như vậy, tỉ lệ nhận thức về phương pháp chi phí trên cơ sở hoạt động của các nhà quản trị Ấn Độ nâng lên rất nhiều.

*** Học viện Ngân hàng**

Nghiên cứu chỉ ra rằng, thách thức mà các DN gặp phải là nâng cao tỷ lệ quay lại và trải nghiệm tốt của khách hàng, cắt giảm chi phí mà không giảm chất lượng dịch vụ, nâng cao chất lượng hoạt động phân tích lợi nhuận khách hàng mang lại, lập dự toán ngân sách. Các phương pháp quản trị chi phí truyền thống không đáp ứng yêu cầu quản trị, do đó, các DN cần hiện đại hóa hệ thống quản trị chi phí bằng cách áp dụng ABC để đáp ứng nhu cầu ra quyết định (Hình 1).

Bài học kinh nghiệm cho các DN kinh doanh du lịch tại Quảng Ninh

“Việt Nam được xếp thứ 24/141 quốc gia về tài nguyên du lịch, nhưng chỉ đứng thứ 75/141 về năng lực cạnh tranh du lịch toàn cầu”[5], tỉnh Quảng Ninh được ví như một Việt Nam thu nhỏ[6], như vậy hiệu quả hoạt động của các DN kinh doanh du lịch Việt Nam nói chung và các DN kinh doanh du lịch Quảng Ninh nói riêng chưa tương xứng với tiềm năng.

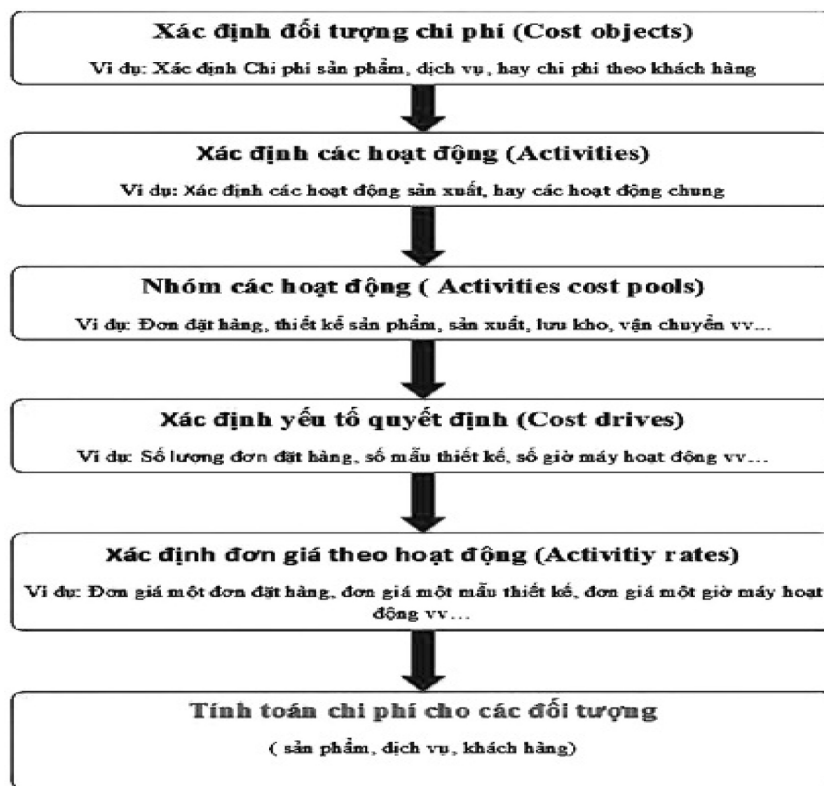
Trong bối cảnh cạnh tranh ngày càng gay gắt, việc nâng cao hiệu quả hoạt động, cắt giảm chi phí, lãng phí, nâng cao lợi nhuận, nâng cao chất lượng trải nghiệm và tỷ lệ khách hàng quay lại sử dụng dịch vụ của DN là việc làm cấp thiết để phát huy hết tiềm năng của DN cũng như những gì thiên nhiên ưu đãi. Các DN kinh doanh du lịch tại Quảng Ninh cần tăng cường áp dụng các công cụ KTQTCP truyền thống cũng như hiện đại.

Từ kinh nghiệm của các DN Thổ Nhĩ Kỳ và Ấn Độ cho thấy, việc áp dụng KTQTCP, đặc biệt đối với các công cụ KTQTCP hiện đại cần lưu ý một số vấn đề sau:

Thứ nhất, nâng cao nhận thức của nhà quản trị đối với vai trò của KTQTCP truyền thống và hiện đại trong việc ra quyết định.

Thứ hai, nhân viên kế toán cần chủ động nghiên cứu, ứng dụng các công cụ KTQTCP hiện đại vào

Hình 1: Các bước thực hiện mô hình ABC

thực tiễn đặc thù DN của mình trên cơ sở kết hợp của các phòng ban liên quan. Đặc biệt, cần phải chủ động áp dụng phương pháp KTQTCP ABC, vì phương pháp này giúp việc phân bổ chi phí, đánh giá hiệu quả hoạt động chính xác hơn rất nhiều so với các công cụ KTQTCP truyền thống.

Thứ ba, bên cạnh các chỉ tiêu tài chính, cần quan tâm thu thập, xử lý, sử dụng các chỉ tiêu phi tài chính: Tỷ lệ phòng trống, tỷ lệ khách hàng quay lại sử dụng dịch vụ... Đặt các chỉ tiêu này trong mối liên hệ với kết quả hoạt động.

Thứ tư, ứng dụng các phần mềm KTQTCP để nâng cao hiệu quả, năng suất, chất lượng của các báo cáo KTQTCP đáp ứng nhu cầu thông tin phục vụ việc ra quyết định của nhà quản trị. ■

Tài liệu tham khảo

1. Thủ tướng chính phủ: 1685/QĐ-TTg, Đề án “Cơ cấu lại ngành du lịch đáp ứng yêu

cầu phát triển thành ngành kinh tế mũi nhọn”, ngày 05/12/2018.

2. Adnan Sevim, Erdem Korkmaz (2014), *cost Management Practices in the Hospitality Industry: The Case of the Turkish Hotel Industry*, International Journal of Arts and Commerce, Vol. 3 No. 9.

3. Madhu Vij (2012), *A survey of factors influencing cost structures in the Indian hotel*, Worldwide Hospitality and Tourism Themes, Vol. 4 Iss 5 pp. 449 - 462

4. Cao Thị Huyền Trang, *chi phí và lợi ích của việc vận dụng mô hình xác định chi phí theo mức độ hoạt động (activity - based costing) tại các DN vừa và nhỏ*, Tạp chí công thương, <http://www.tapchicongthuong.vn/bai-viet/chi-phi-va-loi-ich-cua-viec-van-dung-mo-hinh-xac-dinh-chi-phi-theo-muc-do-hoat-dong-activity-based-costing-tai-cac-doanh-nghiep-vua-va-nho-46580.htm> 2017, 15/03/2017

5. TS. Nguyễn Minh Phong, *Động lực và kỳ vọng mới của ngành du lịch Việt Nam*, 30/06/2019, <https://www.nhandan.com.vn/du-lich/item/40706602-dong-luc-va-ky-vong-moi-cua-nganh-du-lich-viet-nam.html>

6. Quang Hiếu, *Quảng Ninh - một Việt Nam thu nhỏ*, 22/10/2017, <https://vietnamnet.vn/vn/doi-song/du-lich/quang-ninh-mot-viet-nam-thu-nho-419399.html>